

Posudek na disertační práci Mgr. Petry Karlové

K otázce vztahu Japonska a Indočíny na začátku 20. století

Autorka předložené disertační práce si zvolila téma z oblasti moderních dějin Japonska a Vietnamu (respektive Francouzské Indočíny), jejichž vzájemnými vztahy se zabývá již řadu let. Petra Karlová vystudovala japanologii a vietnamistiku, což jí umožnilo při studiu této problematiky využívat primárních pramenů psaných japonsky i vietnamsky. Podíváme-li se do přehledu použité literatury – zde by mělo být upřesněno „Použité prameny a literatura“ (s. 162 a další) – zjistíme, že autorka bohatě využila svých delších pobytů v Japonsku i ve Vietnamu ke studiu literatury dostupné v knihovnách, v případě Japonska i archivních materiálů několika institucí, a to především psaných japonsky. Pramennou základnu ve vietnamštině tvoří prameny publikované knižně (viz jejich charakteristiku na s. 15).

Petra Karlová si vybrala u nás dosud nezpracované téma – studium japonsko-vietnamských, respektive japonsko-indočínských vztahů na začátku 20. století, které zasazuje do kontextu složitých mezinárodních vztahů. Zvláštní pozornost přitom věnuje významné postavě vietnamského vlasteneckého hnutí začátku 20. století Phan Bội Châuovi a hnutí Đông Du.

Autorka logicky nejdříve nastiňuje historické události ve východní a jihovýchodní Asii od 16. do konce 19. století, které ve svém důsledku nakonec vedly k ovládnutí Indočíny Francií a k velmocenskému postavení Japonska. Přitom si všímá rozdílného politického vývoje v Japonsku a Vietnamu v 19. století, který tyto změny umožnil. Zatímco Japonsko se vyvíjelo v relativní izolaci, dějiny Vietnamu určovalo zejména sousedství s Čínou a v 19. století i zájmy Francie v Indočíně. Ve druhé kapitole podává poměrně podrobný přehled o vývoji na Dálném východě ve druhé polovině 19. století, který ovlivňoval zejména rozdílný vztah západních mocností k Číně a Japonsku i vítězství Japonska v obou válkách – čínsko-japonské i rusko-japonské.

Než přejde k vlastnímu rozboru vztahů Japonska a Indočíny na počátku 20. století, věnuje autorka kapitulu charakteristice francouzské koloniální správy ve Vietnamu a počátkům vietnamského vlasteneckého hnutí. Zde správně poukazuje na vliv čínských reformátorů (které nazývá ne příliš vhodně „obrozenci“) Liang Čchi-čchaa a Kchang Jou-weje.

Ústřední kapitolou práce je kapitola čtvrtá „Vztahy Japonska a Indočíny na počátku 20. století“, v níž autorka na základě studia pramenů a literatury podává rozbor nejrůznějších aspektů těchto vztahů, zejména mezi Japonskem a Vietnamem. Přitom si také přirozeně všímá vztahů Francie a Japonska a jejich významu pro Vietnam. Hned v první větě kapitoly (s. 97) však narážíme na zřejmou chybu: „Od roku 1893 byl Vietnam součástí tzv. Francouzské Indočíny...“ Nevím, proč „tzv.“, ale především Francouzská Indočina (oficiálně *l'Union Indochinoise*) byla založena 17. října 1887 a tvořila ji území Annam, Tonkin, Kočínčina a Kambodža. V roce 1893 se její součástí stal Laos. Věřím, že se jedná o překlep, protože v příloze uvedená tabulka generálních guvernérů Francouzské Indočíny (s. 176) začíná správně rokem 1887.

Ucelený obraz analyzované problematiky doplňuje pátá, poslední kapitola věnovaná významu hnutí Đông Du, jeho ideologii a vlivu Phan Bội Châuových myšlenek.

Autorka si je vědoma, že ne všichni uživatelé její práce jsou znalí vietnamské výslovnosti, proto zvolila v celé práci neobvyklý, ale uživatelsky velmi příjemný systém, kdy za vietnamská

slova, jména apod. klade v hranatých závorkách vlastní fonetický přepis, naznačující skutečnou výslovnost. Tento systém, kterého se autorka důsledně drží v celé práci, vysvětlují úvodní poznámky včetně podrobných tabulek. Tyto úvodní informace ještě doplňují srovnávací tabulky osobních a místních jmen a vybraných názvů (s. 174–175) v původním tvaru, popř. fonetickém zápisu pro vietnamštinu, ve vietnamském přepisu s diakritikou a v čínských znacích. V příloze pak autorka přináší vlastní překlad výňatku z Pamětí Phan Bội Châua (s. 178–208).

Práce Mgr. Petry Karlové vykazuje dokonalou znalost problematiky i autorčinu odbornou úroveň. Přehled pramenů a literatury v japonštině, vietnamštině a světových jazycích (s. 162–172) svědčí o hloubce jejího zájmu o předkládané téma. Práce má všechny požadované náležitosti a splňuje všechny požadavky kladené na disertační práci. Je vítaným příspěvkem doplňujícím naše znalosti z moderních dějin Indočíny o dosud nezmapovanou kapitolu japonsko-vietnamských vztahů. Pro případné publikování však vřele doporučuji důkladnou revizi zejména čínských jmen, popřípadě jejich znakové podoby.

Připomínky spíše technického rázu:

V textu se vyskytují časté chyby v přepisu čínských jmen i ve znakové podobě, pokud je vůbec uvedena – protože jich je hodně, pouze některé uvádím v připomínkách. Pro příště bych však doporučoval konzultaci se sinologem.

- s. 32 – místo Liu Jung-fuem má být Liou Jung-fuem; stejně na s. 104
- s. 36 – místo Li Chung-čchangovi (Li Hongchang) má být Li Chung-čangovi (Li Hongzhang) (李鴻章); podobně na s. 46, 47 a jinde
- s. 51 – místo Chingdao má být v *pinyin* Qingdao
- s. 53 – místo Quangdong, Quangxi má být v *pinyin* Guangdong, Guangxi
- s. 55 – místo Kang Yuwei má být v *pinyin* Kang Youwei, místo Liang Qiqao má být v *pinyin* Liang Qichao (stejně na s. 101)
- s. 57 – místo I-cho-čchuan (Ihochuan) má být správně I-che-čchüan (Yihequan)
- s. 58 – místo Xian má být v *pinyin* Xi'an, místo Shenxi má být v *pinyin* Shaanxi
- s. 95 – názvy čínských děl nejsou uvedeny přesně, respektive znaková podoba neodpovídá přepisu
- s. 113 dole – chyba ve znakové podobě periodika Min-pao, správně má být 民報
- s. 174 – Kuang-si a Kuang-tung jsou zapsány japonskými zjednodušenými znaky (místo 廣西, 廣東 má být 廣西, 廣東, respektive 广西, 广东 v čínských zjednodušených znacích)

Přes některé drobné připomínky z hlediska sinologa rád **doporučuji předkládanou práci k obhajobě.**

V Praze, dne 30. května 2006.

PhDr. Vladimír Liščák, CSc.
vedoucí Oddělení východní Asie
Orientální ústav AV ČR